

رسالة
في حق البيع والشراء

بوكتاب باصمه منه رخصت بيرلدى ۱۳ نچی غینوار
۱۸۷۰ نچی یلده **

بوكتاب قران اونیورستیتی ننگ طبع خانه سنده باصمه
اولنمشدر فتح الله حمید الله اوغلی آماشفی ننگ خراجتی
ایلان ۱۸۷۰ نچی سنه ده **

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بَيْنَ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ وَجَعَلَ التَّعْلِيمَ وَالتَّعَلَّمَ كَمَا لَ الْإِنَامِ
وَجَعَلَ الصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى مَنْ أُوْتِيَ حِكْمًا وَحِلْمًا وَفِي الْكَلَامِ الْعَجِيبِ
أَمْرًا بِالْعَدْلِ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا وَعَلَى الْهَوَا أَصْحَابِهِ الَّذِي بَيْنَ سَلَكِ وَمَسَلِكِهِ فِي
تَبْلِيغِ الْأَحْكَامِ وَعَلَى مَنْ اقْتَفَى أَثْرَهُمْ مِنَ التَّابِعِينَ وَتَبَعَ التَّابِعِينَ

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ (اما بعد)

هر آدمه عالم حالنی بلمک و مقتضای سنجه عمل ایتمک لازم در دخی معلوم
اولنه در اعتقادات باینده و عبادات باینده ترکی نلی اوزره نیجه
رساله تالیفی اولنمشدر خصوص صا که بر کوی محمد آفندی رحمة الله
علیه ننگ جمع ایتمدی رساله لر اعتقادات نی و عبادات نی جامع اولوب
عام لر وهم خاص لار آننگ برله فائده آملشلار درولکن معاملات
باینده صاتو و آلوده و غیر خصوصلارده ربان و فساددن خلاص
بولماق اوچون ترکی نلی اوزره بر رساله دخی زیاده حاجتلی در
آننگ اوچون بر کسه صاتو چی اولوب شریعت مسئله لر نی بلمسه
البتة اول کمنسهر باغه غرق اولور نته کم حضرت علی کرم الله وجهه دن
منقولدر که مَنْ اتَّجَرَ قَبْلَ أَنْ يَمْفَقَهُ فَقَدِ ارْتَطَمَ فِي الرَّبِّ بَوًّا ثُمَّ ارْتَطَمَ
فِي الرَّبِّ بَوًّا ثُمَّ ارْتَطَمَ فِي الرَّبِّ بَوًّا يَعْنِي غَرِقَ فِيهِ يَعْنِي عَلَى رِضَى اللَّهِ

عنه در روایت اول نمشدر بر کمسه علم او کرانها سدن بور و ن صانو
 ایتمسه تحقیق اول کسنه باغه غرق بولدی ینم باغه غرق بولدی
 ینم باغه غرق بولدی دیو بو فقیر حقیر پر تقصیر قصد ایلم که
 معاملات با بنده ترکی تلی اوزره بر رساله جمع ایلم که آنک
 برله عام خلق فائده آلوب بو فقیر دخی دین اسلام ایما قیلور غه
 اجتهاد قیلغان کمسه لر جمله سنه کر یب قیامت کوننک آنلر ایله حشر
 اولماغه سبب اولغای ایدی آمین قیامت کوننی واحوال لر نی
 فکر ایلمکان کمسنه به لازم اولان بودور که داتما بر کوی محمد آفندی
 ننگ رساله سنی دخی بور رساله نی قولندن قویما ینچه جمیع اشار نی
 عبادتده وهم معاملات ده شرع شریفه اویدره الْعَصْمَةُ لِلَّهِ تَعَالَى
 وباللہ التوفیق بور رساله بر مقدمه برله اوج باب و بر خاتمه اوزره
 ترتیب اولنمشدر (باب اول) بیع و شراده یعنی صانو آلوده
 فساددن و مکر و هدن صاقلانماق بیاننده در (باب ثانی)
 ربادن صاقلانماق بیاننده در (باب ثالث) مزارعه ده یعنی
 ایگون اکما کده فساددن صاقلانماق بیاننده در (خاتمه) کسب خبیث
 اولانلری بیان ایدر (مقدمه) سفر مبارک نرسه در خصوص علم
 استمک او چون اوله یا که دیننی صاقلانماق او چون اوله نتمه که حدیث
 شریفه بیورلشدور من فر لد ینه من ارض الی ارض وان کان
 شبر الاستوجب له الجنة و کان رفیق ابراهیم و رفیق محمد علیهما السلام
 یعنی بر کمسنه دیننی صاقلانماق او چون بر ولایت دن بر ولایت غه
 کتسه نه قدر یا قن بولسه ده اول کمسه کا اوجماح واجب اولور و دخی
 حضرت ابراهیم و حضرت محمد علیهما السلام ننگ یولد اش اوله
 صانو او چون سفر دخی حسن نیت برله ثوابدن خالی بولماز آنک

او چون ایند کونیت برله دنیا عملی آخرت عملی بولور و برامز نیت
 برله آخرت عملی دنیا عملی بولور ایمدی صانوت نیت برله سفر کا
 بارغان کمنه آلوب کتور دیکنی نرسه دن مسلمانلار غه فائده بولماقن
 قصدا یده دخی الله تعالی ننگ کسب ایدونکز دیو امر ایلد کنه مطیع
 بولوب حاصل ایتمدو کی نرسه لرندن الله تعالی بیورغان حق لر نی
 صرف ایدر کانیت ایده اکر سفر کا چقماق مراد ایلسه دوشنبه کون
 یاخود پنجشنبه کون چقماق موافق درود دخی آی ننگ آخرنده
 اوچ کون قالد قبه چقماق کرکدر و دخی کون ننگ اولند چقه
 اویله دن صونکره و اخشامدن صونکره چقمیه سفر کا چقغان وقتده
 اونده ایکی رکعت نماز قیله و دخی بودعانی اوقیه بِسْمِ اللّٰهِ اٰمَنُتْ

بِاللّٰهِ وَاعْتَصَمْتُ بِاللّٰهِ وَتَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ
 الْعَظِيمِ اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُبِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَةِ الْمُنْتَلَبِ وَسُوْءِ
 الْمَنْظَرِ فِی الْاَهْلِ وَالْمَالِ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصّٰحِبُ فِی السَّفَرِ وَ الْخَلِیْفَةُ فِی
 الْاَهْلِ اَللّٰهُمَّ اطوّلنا الارض و هوّن عَلَیْنَا السَّفَرَ اَللّٰهُمَّ زوّدنی التَّقْوٰی
 فَاعْفِر لی ذُنُوْبِی و وجهنی الخیر اَیْمَا توجّهت و دخی قل یا ایها الکافر ون
 سورہ سندن قل اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ غه وارنجه اوقویه و دخی
 قرند اشاری ایلله ایسانلاشه مسافر کشی چقغان زمانده اهلنه
 (اَسْتُوْذِعُکُمْ اللّٰهَ الَّذِیْ لَا یُضِیْعُ وَدٰیِعُهُ) دِیَه و ایوده قالغان کسنه مسافر کا
 اَسْتُوْذِعُ اللّٰهَ دِیْنِکَ وَاْمَانَتِکَ وَخَوَانِمَ عَمَلِکَ وَزَوَّدَکَ اللّٰهُ التَّقْوٰی

وَجَهَكَ لِلْخَيْرِ أَيْنَمَا تُوَجِّهَتْ) ودخی آزمه کو بمه صدقه ویره دخی آطغه
 اولتور زغه شروع ایتمکانه بسم الله دبه ودخی اولتور غاچ الحمد لله دبه
 آندن صوتکره بودعانی اوقویه سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ
 مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ آنفک اوچون بر کمسنه آطغه
 اولتور غانده بسم اللهی اونوتسه شیطان برکا اولتور رجرلا وکویله
 دیو و سوسه ایلر اکر کویلامسه یالغان و بوش سوز لر سویله دیو
 و سوسه ایدر و یول بور کانه تسبیح و تهلیل نی کوب ایتمکای بیوک
 طاغلا زغه منکانه عجایب و غرایب نرسه لار کور کانه الله تعالی نذک
 اولوغلفنی و قدرتنی فکر ایروب اوزی نذک حالنی و کم لکنی بیله
 ودخی بو آیتی اوقیه بر بنام اخلقت هذ اباطلا سُبْحَانَكَ وَقِنَاعِ ابِ النَّارِ
 دخی طهار تنده و نمازنده و فرض و سنت لرده کم لیک ایتمیه دنیا
 اوچون دینینه نقصان کلنور مک اولوغ قایغودر الله تعالی اوزی
 صافلا سون وینه ایند کو کمسنه لار برله یولک اش اولغای بنه آرارند
 بر صالح و عاقل دیندار کمسه باشچی ایروب آننک سوزندن
 چقمیه لار یینه حیو اذنه طاقتندن آرتوق یوکلاما کدن صافلاننه لار یینه
 جیمنده و صوینده کم لک ایتمکدن یقه باشینه اور ماقدن صافلاننه لار
 آننک اوچون حیوانلار نذک حق کافر حقندن آغردر بیک صافلانماق
 کر کدر قچان بر اور نغه قونسه لار اول آط ازوغنی حاضرلا کای
 ودخی اولتور ماس بورون ممکن بولسه طهارت آلوب ایکی رکعت
 نماز قیلغای ضعیفلکی و یالما قلفی کیتار وینه بودعانی اوقویه
 اللَّهُمَّ أَنْزِلْنِي مِنْزَلًا مَبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنزِلِينَ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الْأَسَدِ

وَالْأَسْوَدُ مِنْ شَرِّ وَالِدٍ وَمَا وَلَدَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا

خَلَقَ) کوچی بتدوکی وقت ده ایکی رکعت نماز قیلغای یینه اول مقام

اهلنه سلام و یرب السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین دیه آننک

او چون هر بر اورون او چون فرشته لردن اهلی واردر اول اورننی
صافلار لار یینه کبچ اخشام وقتنده کوچمکای لار بلکم یارطی توندن
صونک کوچمکای لار یینه کبچه قرانغوبو لغانده مسافر بونی او قویه

يَا اَرْضِ رَبِّي وَرَبِّكَ اللَّهُ اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّكَ وَشَرِّ مَا فِيكَ وَشَرِّ مَا دَبَّ

عَلَيْكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ اَسْوَدٍ وَاَسْوَدٍ وَاَسْوَدٍ وَاَسْوَدٍ وَمِنْ كُلِّ سَاكِنِ الْبَلَدِ

وَمِنْ شَرِّ وَالِدٍ وَمَا وَلَدَ (ودخی ضرورتسز کند یله سفر ده اوزی برله

ایت و جانک آلوب یورمیه بر اولغه یا که بر شهر کا کرسه بودعانی او قویه

اللَّهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْذُكَ مِنْ خَيْرِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرِ مَا فِيهَا وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ

شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا) ودخی سفردن او یینه کلکان وقت ده اهلنه

وقرد اشلار یینه ممکن اولدوغی قدر بولاک و یرکای ودخی مؤمن

اولوب آخرتنی فکر ایلیکان کوسنه کالازم در که ایرته نماز یینی جماعتیله

قیلوب آیه کریمه دن و ذکرار دن اوقی تورغان اور ادلر یینی

او قودقدن صونکره نفسنی نادانلقدن خلاص قیلوب طالب علم لر

جمله سندن اولماق او چون بر اوسناد توتوب هر کون علم او کرانکای

هر نیکقادر بولور عرب کتابلارندن وفقه مسئله لرندن مویا که

تفسیردن یا حدیث دن او قوماغه موقادر بولور یا که ترکی کتاب لرین

او قومغه می قادر اولور یا که قرآن شریف او قومغه می قادر اولور
 بونلاردن هر ایرته که بچه ده خالی بولماغای آنک او چون حدیث
 شریف ده کلمه شد من جاء اجله وهو يطلب العلم لقي الله تعالى ولم

يكن بينه وبين النبيين الا درجة النبوة) یعنی بر کومه سنک اجلی

ایر شسه اول کومه علم استمکده بولسه اول کومه دنیا دن کیمکان دا
 آنک برله پیغمبر لر آراستک بولماس مکر پیغمبر لیک مرتبه سی اوله
 وعن أبي ذر رضي الله عنه انه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

يا اباذ ان تغدو وتعلم باية من كتاب الله تعالى خيرا لك من ان

تصلي ماء ية ركعة ولان تغدو وتعلم بابا من العلم عمل به او لم يعمل

خيرا لك من ان تصلي الف ركعة یعنی رسول اکرم ونبی مکرم

وحبيب محترم علیه افضل التسمية والسلام ابو ذر رضي الله عنه کایندی

یا اباذر ایرته توروب کلام الله دن بر آیت او کر نمک یوزر کعت

نماز قیلمقد بن خیر لی درودخی ایرته توروب بر باب علم او کر نمک

آنک برله عمل قیلنسون کرک قیلنما سون منک رکعت نماز قیلمما قدن

خیر لی در دیدی موندن صونک بازار اهلی بولسه بازار غه بار غاند

صونکراق بار غای و اوینه قایتغانده اولر اک قایتغای آنک

او چون خبر ده کلمه شد که شر البقاع السوق و شر أهلها أولهم دخولا
 و آخرهم خروجا) یعنی اورون لار ننک شرلسی یعنی بازار در
 و اهلینک شرلسی ایرته باروب صونک قایتغانیدر ودخی

بازار ننگ شردن و قتمه سندن صغوب کز کان و قتمه بود عانی
 او قویہ اللہم انی اعوذ بک من شر هذه السوق ومن الکفر و الفسوق
 و بازار ده اولتور غانده لا اله الا الله فی سبحان الله و الحمد لله ولا
 اله الا الله و الله اکبر فی واستغفار فی کوب ایتکای مالا یعنی برله
 و اویون کولکی برله غافل بولغان کسمه لر فی او یانماق او چون
 بعض زمانده اشکارا استغفار ایتکای آننکچون خبر ده کلمشدر
 کبر کسمه بازار ده استغفار ایتسه بازار اهلی ننگ عددی قدر
 الله تعالی مغفرت ایدینه کلمشدر بر کسمه بازار غه کرکانه بود عانی
 او قسه لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملك و له الحمد یحیی و یمیت
 و هو حی لا یموت بیده الخیر و هو علی کل شیء قدیر دیمه اول
 کسمه کامنک ایند کولیک یاز یلور ابن عمر دخی سالم بن عبد الله
 و محمد بن واسع حضرتلری و بونلردن غیر یلار بازار غه و ارر لردی
 بوذکر فی ایتوب اول فضیلت لر فی تابماق او چون بنه آندن صونکره
 نماز و قتمدن اول طهارت آلوب اذان ایشنکچ مسجد کا و ارغای
 آننگ او چون امام برله برکا تکبیر افتتاح ننگ ثوابنه دنیا و هم
 دنیا ده بولغان نرسه لار برابر بولماز بنه مسجد ده دعا و ثنا تمام
 بولدقن صونکره چقغای کم دنیا ایشی آخرت ایشنی حاصل قیلماقغه
 مانع بولماغای فانی دنیانی آخرت برله آلوشدر غانلار دن بولماغای
 عصمنا الله تعالی عن الحسر ان و رزقنا الله تعالی التوفیق و الغفران

الباب الاول فی البیع و الشراء

یعنی اولکی (باب—) صانوا لوده فساددن و مکر و هدن صاقلانمق
 بیاننده در بلکل که رب الارباب و مسبب الاسباب الله تعالی

حضرتی آخرت نی ثواب و عذاب او چون ابو قیلوب یراندی
 و دنیای کسب او چون ابو قیلوب یراندی و لکن خالص دنیا او چون
 یورمکای بلکه دنیای آخرت کاسب قیلغای بنه دنیای استمکن شریعت
 ادب لری اوزره حرکت انکای اگر شریعت ادب لری اوزره
 حرکت ایتمه حرامدن و مکر و هدن و فساددن خالی بولماز ایمدی
 بلمک کرک در صانوا لواحیر آنچه برله ده بولور و هم نسیمه کا یعنی
 کوتاچک کا ده بولور اگر معین بولجالی بولسه اگر بولجالی معلوم
 بولماسه حاجی لار قایتمغانده و مکار جه قایتمغانده یانکی ایکماک یتکانده
 برما کچی بولسه بو بیلکوسز بولجال برله صانوقیلسه بیع فاسد
 بولور یعنی بوزق صانوبولور اما صانغانده مطلق قیلوب صونکندن
 بهامنی بو وقتلار دن بر یلغه چه وعده قیلسه دورستدر بو وقت لرده
 دیور بولجال ایتماکده آن بیلکوسز لیک ضرر و بر من

و دخی صانوچی کسه لار صانوده یکر می یدی آقندن صافلانغایلر
 اولکسی بودر که صانوده ز یاده حرص اوزره بولماغای اول حرص لیک
 پرهیز لیک نورنی سونددر آننک او چون الله تعالی ننگ تقدیر
 قیلغان رزقنی حرصلغی تارتوب کاتورمن بلکه الله تعالی ننگ امر ینه
 اطاعت ایتمک الله تعالی ننگ نعمتنی و احساننی ز یاده قیلور امدی
 صانوده الله تعالی کا توکل قیلوب رزقنی و نابوشنی الله تعالی دن
 کوره (ایکنچی) بودر که آلاسی نرسه نی خورلا ماغای و صاناسی نرسه نی
 مدح ایتماکای اگر خلافت سو یلسه یالغانچی بولور اگر اول سوز کا
 ایشانوب آلوچی آلسه اول کشی کا ظلم ایتمش بولور اوزی غالم لار
 کر وهندن بولور اگر آلوچی آلماسه یالغان سو یلا کان کنهای بولور
 و دخی مر و نسر لیک ایتمیش بولور و اگر سو یلا کان سوز لری
 راست بولسه بوش و مالای یعنی سو یلمش بولور هر بر سو یلا کان
 سوز کا قیامت کوننده حساب بولور مکر صانوب آلوچی بلمکان

صفت لاری آلوجیغه بلدرمک او چون راست سویلاسه اول ضرر
 ویرمز حد دن تجاوز ایتمسه (اوچیجی) بودر که صانو نرسه سینه
 رواج او چون اونکارمک و قر قتمورماق او چون راستغه وهم یالغانغه
 آنطاجمکای آننگ او چون یالغانغه آنطایچسه بمین غموس ایتمش
 اولور یعنی بالکلیه کنه غه باطوب اولوع کنه ایشلامش اولور نعوذ
 بالله تعالی واکر راستغه آنطایچسه ادب سز لیک ایتمش اولور آننگ
 او چون الله تعالی ننگ اسم شریفی بر لوز بون دنیانی قصد ایتمش
 اولور مو من بولوب آخرتکا اعتقاد فیلوب آخرتنی کونکان کشیکا
 لایق دکلدر (دورنچی) بودور که شریعت مسئله لرینی بلما یچمه
 باز ارده صانو آلو ایتمکای آننگ او چون بازار غفلت اورنی در عالم
 و پرهیز بولوب فایده و ضرر نی بلمک کرکر کم بازار آفت لرندن
 قونلغای (بشنچی) بودر که صانغان نرسه سی ننگ عیبنی یا شرمکای
 بلکه نه قدر عیبی وارد آلوچی غه بلدرمک کر کدر و دخی برکسنه
 بر عیبلی نرسه نی عیبین ایتمایچمه صانسه آلوچی مسلمان اول عیب نی
 بلمسه یاننده تورغان کشی آلوچی غه اول عیب نی بلدرکای
 (حکایت) برکسنه اوچ یوز در هم کابر توه صاندی وائله بن الاسقع
 حضرتلری یاننده حاضر ایردی مشتری ووه نی آلوب کتد کدن
 صونکره وائله حضرتلری آرتوندن چاغردی ایتمدی بکه بودوه نی یوک
 یوکلار اوچونهی آلورسن و یا ایتمدی آلورسن ایتمدی یوک
 اوچون دیدی وائله حضرتی ایتمدی بودوه ننگ عیبی باردر طابانی
 یارلغاندر دیدی صانوب آلوچی کیری فایتماردی آندین صونک یوز
 درهم بهاشنی کیمتمدی صانوچی ایتمدی منم صانومه ضرر کیلمتور دنگ
 دیو وائله حضرتلری ایتمدی بزر رسول علیه السلام غه بیعت ویردک
 مسلمانلار غه نصیحت اوزرینه اولمغه بواشنی اشلامک بوزمانه
 صانوچی لارینه کوچ کلور ولکن ایکی نرسه وار در آنی بلمسه آسان
 بولور بری بودر که تلبیس و تنویر و حیلله رزقنی آرتد رمز بل که

برکاتنی کیدر ورو بردن هلاک ایدر اوغری آلماتق ایله یا که ظالم لار
 آلماتق ایله یا که او تغه یا غماق ایله یا که صوغه غرق بولماق ایله (ایکنچی)
 بودر که آخرت نی دنیاغه صاتمیش اولور عاقل اولغان کیشی فانی
 دنیا نرسه لار نی باقی وابدی اولان آخرت نعمت لری اوزره اختیار
 ایتمن **اللهم احفظنا من الترویرات** (آلتونچی) بودر که خیانت دن
 صاقلانغای سماندوغی نرسه ایچنه غیر ی نرسه لار قوشماق برله شول
 کیمسه کیس حکایت بر کیشی دائم سودکا صو قوشوب صانار ایردی
 بر کون صوطا شوب سیل کیلوب صغرلار ینی کلسنی اولتوردی بر
 کچکنه قزی بار ایردی آتاسینه ایتدی ای آتاسننگ سودکا قوشغان
 صورلننگ جمع اولوب اوشبو صغرلار یمنی آلوب کیتدی دیدی
 ودخی کیلای یعنی بود او کاده ومیز اندک و آرشونک کم ایتمک خیانت در
 موننگ حقیق فانی قورقونچلی و عید و اردر الله تعالی کلام شر یفنده
 ویل لامطفقین سوره سننگ یاده فورق قوب قیامت کوننده ترلماکنی
 انکار ایلمکان کافر لننگ صفتی بولد غنه اشارت بیورمش در (یتنجی)
 بودر که زیاده قیمت بها برله صانوب بر کیمسه نی آلد امقدن صاقلانه
 (حکایت اولنمش در که یونس بن عبید حضرتلری ننگ بر نجه چاپان
 لاری بار ایردی بعضی دورت یوز درهم لیک و بعضی ایکی یوز
 درهم لیک ایدی اوزی مسجد کا کیمکانده قزنداش او غلونی
 کیمبتونک قالردی براغراب کلدی ایکی یوز درهم لیک چاپاننی
 دورت یوز درهم کا آلدی یونس حضرتلری مسجد دن چققان وقت ده
 قارشور است کلدی چاپاننی اوز نوکی ایردکن بلدی و ایتدی بو
 چاپاننی نجه بهاغه آلدونک دیدی اغرابی ایتدی دورت یوز درهم کا
 آلدوم دیدی یونس حضرتلری ایتدی بو ایکی یوز درهم دن آرتلق
 دکل بار ایاسینه کیر وقایینار دید و کله اعرابی ایتدی بو بزم یور طنده
 بیش یوز درهم کا کیمتار بن بو نکار اضی من دیدی یونس حضرتلری

ایندی (النصح فی الدین خیر من الدنیا وما فیها دیوب) آنی قایتماردی
 کیبوتنه کتوردی ایکنی یوز درهمنی قایتماروب ویردی وقرنداشی
 اوغلنه عتاب ایدوب الله تعالی دن قورقماز موسن نصیحی ترک
 ایدرسن دیدی قرنداشی اوغلی دخی عذر ایلدی اوزی رضا
 بولوب آلدی دیدی (سکزنجی) بودرکه آغانه وصاتعانده
 آلدنماق دن صاقلانغای آننک اوچون آلدنماق دنیا ده خلق آراسنده
 ماقتا ولی ایش دکلدی دخی آخرنه ثواب ده یوقدر نیت یوقلوغی
 اوچون سلفی صالحین لار صاتو و آلوده زیاده بصیرت اوزره
 اولوب آزر سهنی ده اوتکار مازار ایدی اما هبه و صدقه فی الله تعالی
 ننگ رضاسی اوچون کوب نرسه ویرراردی اما آلدن اوچی ننگ
 آلدنماغی اوزی ننگ بصیرتی یوقلغندین اولسه آننک بر فائده حاصل
 اولماز اما آلوچی یا صاتوچی فقیر کمنسه اولسه آنکا اوچوز بیرسه
 یا که قیمت آلسه اول ضرر ویرمز بلکه ثواب حاصل اولور (طوقزنجی
 بخش دن صاقلانغای یعنی صاتوچی برله آلوچی آراسینه کپروب
 بهاسنی بنگور کاندن صونک بهاسنی آرتد رماق اوچون من آرتوقی بها
 بیر من دیر اوزی ننگ آلو نیتی یولماس بواش حرام در (اوننجی
 استیام علی سوم اخیه یعنی صاتوچی ایله آلوچی راضی بولوب عقد
 باغلاغان صونکنده بر کشی کلوب اوزی آبی آلورغه جهد قیلوب
 آلوچینی قایتمار رغه مراد ایدر بواش مکر و هدر (اون برنجی
 بودر که صاتو مجلسنده و مجلسندن صونکره صاتوچینی اختیار لی اقاله
 قیلورغه تلاسه یعنی صاتونی قایتمار شورغه تلاسه اقاله قیلورغه
 راضی بولغای (اون ایکنجی) بودر که نرسه صاتوب آلسه بهاسنی
 ممکن قدر کپچکدر مکای آننک اوچون کپچکدر مک رنجور و ظلم
 قیلماق در آندن صاقلانماق کر کدر اون اوچنجی بودر که الاچاقلی
 کمنه چاره سز فقیر کمنسه بولسه قاطی قصتاب صور اماغای آننک

او چون حدیث شریفه کلمه شد که بر کسه آلا چاغی بار کسینه کاومعت
 بیرسه قصنا ماسه هر بر کوننه صدقه ثوابی بولور (اون دور تپچی)
 بود که آنچه آغانند بخش قاراب آلاغای قاتوشلی آنچه دن یعنی
 فالشی آنچه دن صافلانغای آننگ او چون خیانتلی آنچه نی ویره چا کنه
 ویره آلوچی بلمسه آلو چیغه ظلم ایتمش بولور واکر آلوچی بلوب
 آلسه ده خلقی غه ضرردن خالی اولماز آننگ او چون اول آنچه نی بلوب
 آلوچی یمنه بر کسه کا آلداب بیرمکن خالی بولماز بو حال اوزره دایم
 یورر اول فالشی آنچه بار بولغان مننده فسادی عام بولوب اوزندن
 صونکره دخی خلقی غه ضرردن خالی بولماز (فتووی لمن یموت و یموت
 معه ذنوبه و ویل لمن یموت و یبقی بعده ذنوبه) یعنی سونچ وشادلق
 شول کشیکادر که اوزی وفات بولور اوزی برله کناهی هم وفات
 اولور یعنی اوزندن صونک غه قالماز ویل و او کونچ شول کشیکادر که
 اوزی وفات اولور کناهی یعنی ضرری کشیکا قالور بعض
 سلف لردن نقل اولنمشدر (انفاق درهم واحد من الزیوف اشد
 من سرقة مائة درهم من الجیاد) یعنی بر درهم فالشی آنچه نی صدقه
 و یرمک یوز درهم صافی آنچه اوغراغاندین قانی راق کناه در آننگ
 او چون یوز درهم صافی آنچه نی اوغور لاق بر کناه در تیز بتردایم
 اولماز اما باقر قاتوشغان فالشی درهم نی صدقه قیلماق دایم
 بولغوچی کناه در آننگ او چون اول فالشی آنچه خلق قولندک یور و کان
 مننده خلقی غه ضرردن خالی بولماز اما قاتوشلی تنکهنی آلوب (ایکنچی
 بر کومش کافوشوب نرسه یسانسه خلق آراسندک یور و ماسون او چون
 و خلق آننگ ضررندن خلاص بولسون او چون آننگ ضرری
 یوقدر بلکه ثوابی واردر (اون بشنچی بودر که کوپ بورچ ایتمه کدین
 صافلانغای اکر حاجت بولوب بورچ ایتمسه او نامک نیتی برله

بور وچ اینکای آنک او چون حدیث شریفه کلمه شکر که (من آدان
 دینا وهو ینوی قضاءه وکل به ملائکه یحفظون ویدعون له حتی
 یقضیه) یعنی بر کسمه او ناما که نیتله بور چ اینسه آنکامه کل فرشته لار
 وارد که آنی حفظ اینوب آنک او چون دعا قیلور لار اول بور چنی
 اوتا کاندکچه اون آلتونچی بودر که صا تودر بادن دخی ر باغه او خشا ولی
 قرضدن یعنی قرض و یرب فائده ایتمکدن صقلا نغای ر بانک تفصیل
 اوزره بیانی ر بابا بنده کلور انشاء الله تعالی (اون بیتچی بودر که ظالم
 کسنه دن یا که غنیمت مالغه خیانت ایتمکان کسنه دن یا که او غری
 کسنه دن نرسه صا توب آلماقدن صا قلا نغای (اون سکر نچی بودر که
 شهر کا صا نارغه کیلکان نرسه فی طشقه قارش چیقوب آلماق ای آنک
 او چون که بونرسه کاشهر خلقی محتاج ایکان فارش چیقوب آلماق شهر
 اهلنه ضرر ایدر (الدین النصیحة) مقتضاسنی ترک ایتمش بولور
 مسلمان من دیکان کسنه کالایق دکلدن (اون طوقز نچی بودر که مثلا
 بر صاوت برله بر نرسه فی آلب صا ونونی فلان قدر کا قویماقی ایله
 بیع فاسد در اما صاوتی برله اولچاسه لار صونکنن بوشا توب صاوت
 آغری کیری چیکر سه لار دور سننر یا که صا ونونی ایچنده کی
 نرسه دن بار نرسه فی بر یولی بارشوب آلسه لار دور سننر (یکر منچی
 بودر که ایتمک صا توجی غه بر مقدار آنچه یرب قویسه ایتمسه که بو
 آنچه غه شول قدر ایتمک صا توب آلور من هر کون لازم اولغان
 قدری بیور رسن دیسه بو عقد فاسد در و مکروه در اما آنچه فی
 و یرسه سو یلمسه هر کون یارطی پو طیا بر پو ط آلسه ایتمک بهاسی
 بیلکلو اولسه دور ست بولور آننکچون آلدوغی زمانه بیع منعقد
 اولور آغان زمانده صا توب بهاسی معلومدر بیع صحیحدر یکر می
 بر نچی بودر که کیبتچی دن بعض نرسه آلسه عقد ایتمه ینجه وهم حقن

بیان ایتماینبچه بر نچهز مانندن صونکره حساب قیلوشسه لار بوساتو
 دخی دورست دکلر مکر بهاسی معلوم وییلکولی اولان نرسه ارده
 دورستدر ایت وایکمک کبی ایتمدی بهاسی معلوم اولماغان نرسه لرنی
 آلقان وقتک بهاسنی تعیین ایتمک کرکدر که بیع بالتعاطی طربقیله
 جایز اوله یعنی بری نرسه ویره وبری بهاسنی ویره (یکرمنی ایکنچی
 بودر که آدم ننگ وهیوان ننگ آزون جیوب آلوب قیمت لانکاج قیمت
 بهایر له صانارمن دیو آلماسون آنتک او چون بواحتکار بولور) (وَالْمُحْتَكِرُ
 مَّعْرُونٌ فِي الْعَنْتِ وَالْعَنْتُ مَحْتَكِرٌ أَوْ كَسَهُ فِي الشُّرُوطِ وَلَا يَتَنَكَّرُ إِلَّا تَوْرَعَانِ
 نرسه لار کلر کک آنی جیوب آله قیمت لانکاج صانارم دیو اما
 اوزی ایکنچی ولایت دن کتورسه یا خود اوز یورطندن
 حاصل یعنی آنی صافلاسه قیمت لانکاج صانارم دیو اولسه لمنت
 اولنان محتکر دن اولماز لکن خلایق محتاج اولسه افضل صاقلاماینبچه
 صاتمقدرزیر امدیت شریعه ده کلمشدر که (مَنْ جَلَبَ طَعَامًا فَبَاعَهُ
 بِسَعْرِ يَوْمِهِ فَكَانَ مَاتَصَّقًا) یعنی بر کسه ایکنچی ولایتدن طعام کتورسه
 اول کوننگ بازاری بهاسنه صاتسه صدقه اتمش مرتبه سنده اوله
 ودخی بعض سلمی دن حکایت اولنمشدر که واسط شهر ندن بصره
 شهر یتنه بر کمه بوغد ای یباردی وکیلنه یعنی بر یکاشچیلنه خط
 یازدی کم او شبو بغد اینی وار ب یتدیسه صانغای سن دیوانداغی
 صانوچی لار ایتدی لر حاضرده او چزدر بر جمعه کبچکدر ب طور سنک
 کوب فایده ایدر سن دیو بوو کیل بر جمعه کبچکدر ب کوب فایده
 ایله صانوب خواجه سیننه حالنی معلوم قیلدی خواجه سی دخی وکیلنه
 خط یازوب ایتدی بکه بز دینمزننگ سلامت لکی ایله آز فایده غه
 قناعت ایتدی کمن مخالفت قیلدی ننگ امدی خط واروب ایرشکانده
 کرکدر کم مال ننگ کلسنی بصره فقراسینه صدقه قیلغای من امیدر

کم احتکار کنناهندن قوتولورمز (بیکرمی اوچنچی بودر که بر کچکنه
 صبی اوزی اوچون برنسنه صانوب آلورغه صوراسه چیکلاوک کبی
 یمش کبی اول صبی غه آنی صانماغای اما ایوده فایده آلوناچق
 نسنه نی صوراسه طوز کبی صابون کبی نرسه نی صانسه ضرری
 یوقدر آننک اوچون ظاهر حال بودر او لکی صورنک صبی ماء ذون
 دکدر یعنی رخصتلی دکدر صونکراغی صورنک ماء ذون در (بیکرمی
 دورتچی بودر که بر شهر اهلی ننگ بر طعام غه احتیاجی بولاتور و ب
 اول شهر اهلنه صانماغای نیجه قیمت صانماق اوچون شهرنک بر یاغند
 بولغان کسه لارکا صانماغای بودخی منهی در صافلانماق لازم در
 (بیکرمی بشنچی بودر که بر کسنه ده بر نیجه بوداوکا آلاچاق بغد ایی
 یا آریاسی بولسه اول بغد اینی یا آریانی کونار کا اوزینه صانسه
 دورست بولماز آننک اوچون عقد مجلسند ه آنچه قبض اولنما نیجه
 افتراق عن دین اولمش اولور بوایش منهی دور دورست لیک
 یولی بودر که اول بوغد اینی قبض ایده آندین صونکرامعین بولجال
 برله صانغای بو مسئله ننگ حفظی واجب در آننک اوچون بعض
 کسندل فرض غه بوغد ای آلور ایاسی صوراغاند ویرمز کوناچک کا
 آنچه ویر مکچی بولوب اوزنک کی بوغد اینی صانوب آلور (بیکرمی
 آلنوچی بودر که بر نرسه نی اولجاب یا که حسابلاب و صاناب صانوب
 آلسه صانوب آلوچی کشی بر دخی تکرار اولچه کای یا که صانماغای
 یمک و صانماق حلال اوله آننک اوچون آرتوق اولچانمک احتمالی
 اولور آرتوغی صانوچی ننگ در غیر ی کشی مالنک تصرف دورست
 دکدر اما صا تو صونکنده آلوچی ننگ آلدنک اولچالسه یا صانالسه
 کفایت ایدر صانودن اول اولغانغه اعتبار یوقدر نه قدر مشتری ننگ
 حضورنده بولسه هودخی بونلار مجازفه یعنی کوز ابالی آلنسه
 اولچامک و صانماق لازم دکدر آرشونلانغان نرسه نی آرشون نزله
 بر یولی صانوب آلسه یینه تکرار آرشونلاماغه حاجت یوقدر مکر

کم هر بر آرشونغه آنچه تعيين اينميش بولسه اول زمانه آلوچی تکرار
 آرشونلماينچه تصرف ايتمك جاينز دكلدر (يکرمی يدينجی بودر که
 کوچر وله تورغان نرسه نی یورطا اولسه صانوب آلسه قبض ایتماينچه
 صانماق جاينز دكلدر اما آنچه ده تصرف قبض ایتماينچه جاينز در اما
 آنچه کرک تعيين اولسون کرک اولنماسون حتی بر قچ آنچه غه یاخود
 بر بود او کا بوغد ایغه بر نرسه صانسه آنچه ننگ یاخود بوغد ای ننگ
 اورننه ايکنچی بر نرسه آلسه جاينز اولور

الباب الاول

بملک که دورست بولماغان صانوا یکی قسم در بر قسمی بیع باطلدر
 یعنی باطل صانودر ايکنچی قسمی بیع فاسددر یعنی بوزوق صانودر
 بیع باطل اولدور که اصلی ایله ده دخی وصفی برله ده دورست بولماز
 ودخی اصلا ملک افاده ایتمز یعنی ملکی بولماز مردار اولکان اولاکسه
 ایتن صانماق کبی وقان صانماق کبی ودخی حاضرده موجود بولماغان
 قوی بالاسنی یاخود قویونی صانسه بیع باطلدر یعنی باطل صانودر
 ودخی بر بود او کا بوغد ای صانسه صانغان وقتده ملکه بوغد ای
 اولسه یننه بیع باطلدر اما ایکنده بوغد ای اولسه و لکن ایتکان قدری
 اولسه بولغاننده بیع فاسد بولور یوغنده باطل بولور ودخی بر
 کمنه بیع باطل ایله بیع بولغان نرسه نی قبض ایتسه بعضیلر قاشنده
 امانت بولور تعدی سز هلاک بولسه تولاو بولماس بعضیلر قاشنده
 قیمتهنی تولاو مطلق هلاک بولماق برله بیع فاسد اولدور که اصلی
 برله دورست بولور وصفی برله دورست بولماز ملک افاده ایبر قبض
 ایتد کدن صونکره لکن طیب وجهی اوزره اولماز بلکم خبیث وجه اوزره
 اولور آنونکچون ایتمه شاردر که بر مشتری بیع فاسد برله صانوب آغان
 تصرف حلال بولماز طعام بولسه بیعک حلال بولماز کنیزک بولسه جماع
 قیلماق حلال بولماز بلکه صانوچی هم آلوچی بو عقده نی فسخ ایتمک

یعنی بوسانونی بوزماقی واجب در بوزقلغنی کبئار مک او چون اما
 صانوچی ایله آلوچی بیع فاسد برله بولغان صانونی بوزماسالار بلکه
 آلوچی بوزقی صانواپله قبض اینکان نرسه نی عقد صحیح برله ایکنچی
 برکمهسه کابئانسه صونکراغی صانوناقد اولور یعنی دورست
 صانوبولور بوزقی صانوبرله صانغان کشی کا قیمتنی بیورور بیع
 فاسد برله صانوقیلغان آنچه برله فائده انسه اول فائده صانوچی غه
 طیب اولور اما آلوچی غه آلغان نرسه دن فائده انسه طیب بولماز یعنی
 پاک بولماز بلکه اول فائده نی صدقه ویرکلی دخی شول شرط کم عقد
 اقتضا قیلماز یعنی آند صانوچیغه هم آلوچیغه یاخود صانونرسه سینه
 فائده اولسه اول شرط برله صانوقیلسه بیع فاسد بولور بر آدم بر
 قولنی صانسه آلوچی غه آزاد قیلماق شرطی اوزره یاخود ایو صانسه
 صانوچی ایچنده بر آی طور ماق شرطی برله یاخود صانوچی
 صاندوغی بوزنی اوزی کیسه مک شرطی برله بونلرنک جمیعسی
 بیع فاسد اولور بیع فاسد دخی کو بدر عالم لارنک
 یازغان کتابلاری تیکشورب یا که تیکشورکان وبلکان
 کمنسه لاردن اوکرانوب صاقلانماق لازم در اللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْنَا

مِنَ الْفَاسِدِیْنَ وَالْمُفْسِدِیْنَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الصَّالِحِیْنَ الْمُصَاحِبِیْنَ بِحُرْمَةِ
 سَیِّدِ الْمُرْسَلِیْنَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَاصْحَابِهِ اَجْمَعِیْنَ

فی بیان بیع سلم

بلکل که سلم دخی صانونوعندن در عقدی دورستدر ولکن شرطلاری
 بلمک کرکدر وانصاف برله بولماق کرکدر الانصاف نصف الدین

سلم صانوی میدی شرط برله دورست بولور اول جنسی بیان بولماق
 كرك آرپامی یا بوغدای مو ینه نوعنی بیان قیلماق كرك در
 یازلق مو و كوزلك مو و لولو پیر بوغدای مو و صوسزیر بوغدای مو
 و ینه وصفنی بیان قیلماق كرك یخشی مو و یمان مو ینه قدرنی بیان
 قیلماق كرك بش پودا و کامو یا که آلتی پودا و کامو ینه بولجالی نی
 بیان قیلماق كرك آر بولجال اصح مذهب اوزره بر آیدر و راءس
 مال ننگ قدرینی بیان قیلماق كرك در کیلی مو یعنی پودا و کابره
 اولچانه تورغان نرسه مو یا که میزان برله مو یا که صانی تورغان نرسه مو
 حتی اوشبدر هماری بر پودا و کابغدای غه سلم ایتدم دیسه در هم
 لر ننگ وزنی معلوم بولماسه دورست بولماز ینه تسلیم ایده چك
 اورنونی بیان قیلماق كرك در کلتور ماکی مشقتلی بولسه اما کتور ماکی
 مشقتلی بولماسه یفار کبی و عنبر کبی هر قاید تاپشورسه دورستدر
 ینه راءس مالنی یعنی آچه نی بر برندن آیرلماز بورون قبض
 ایتمك كرك در لکن بر برندن آیرلماز بورون قبض ایتمك صانو
 دورستلکی ننگ شرطی دکلدر بلکه دورست بولوب تورماقی نینگ
 شرطیدر بر که مسنه ننگ در کشیده آلاچاغی بولسه اول کشی کاسلم
 صانوی اینسه بر برندن آیرلما پنجه اول کشی آچه نی حاضر ایدوب
 آلدیغه کلتورسه جایز در حاضر ایتماسه جایز دکلدر و دخی سلم
 صانوی هر بر قدری و صفاتی بلنکان نرسه لرده بولور پودا و کابره
 یا که میزان برله اولچانه تورغان نرسه لرده بیك فاحش تفاوتلی
 بولماغان نرسه لرده قوزی کبی و یومر قه کبی اما فاحش تفاوتلی
 بولغان قاون و قار بوز کبی نرسه لرده دورست اولماز قدری و وصفی
 بلنما کان نرسه لار حیوان لار ننگ ایتی و درسی کبی بونرسه لرده
 سلم دورست بولماز و دخی معین که مسه ننگ اولچاوی ایله سلم دورست
 اولماز و دخی عقد قیلغان زماندین بولجال زمانه چه باقی قالماز دای
 نرسه لرده سلم در ست دکلدر قبض قیلماقدن اول راءس مالده و سلم

ایتمد کی نرسه ده تصرف دورست اولماز بر درهم آچهنی بر بود اوکا
 بعد ای غه سلم ایتمسه اول اول آچهنی قبض ایتمه اینچه بر نرسه آلسه
 یا خود بولجالی یتکانده بوغد اینی قبض ایتمه اینچه اور ننه ایکنجی
 نرسه آلسه دورست بولماز قاعده هر بر نسنه ننگ مثلن بولسه اول
 نرسه هلاک اولسه مثلن برلا تولانور قیمتن ایله تولانماز بود اوکا
 برله دخی میزان برله اولچانگان نرسه لار کبی وهم صانالوب
 صانولانورغان نرسه لار کبی ینه بو نرسه لارده قرض جایز دروهر
 نرسه کم مثلن بولماغان نرسه لار هلاک بولسه قیمتن تولانور مثلن
 برلا تولانمار حتمی بر کسه بر قلی یا بر حیواننی قرض آلوب
 بور چنه بیرسه قیمتن تولار زیر اقبض برله ملک افاده ایدر ایله
 اولانچه خرج ایدوب هلاک ایتمک برله قیمتن ضامن بولور بیع
 فاسده کی کبی قاضی خان کتابنده ییاد اولنمشدر اوننی قرض
 آلماق بود اوکا برله هم میزان برله جایزدر ودخی ایکما کنی قرض
 آلماق جایز بولور اولچاب وهم صاناب امام محمد قتمند و امام ابی یوسف
 قتمند اولچاب آلودورست بولور صاناب دورست بولماز فتوی امام
 ابی یوسفی سوزی اوزره در

الباب الثانی ر بادن صاقلانماق بیاننده در

معلوم اولسون که الله تبارک و تعالی ربانی حرام قیلمشدر زیاده
 قانی قور قتموب و نهیدید و تشدید برله کلام شریفده نیجه اورنده
 حرام لغنی بیان ایتمشدر (أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ الَّذِي
يَأْكُلُونَ الرُّبُوبَ لِأَيُّ قَوْمٍ الْأَكْمَأ يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ
الْمَسِّ) یعنی شول کسه لار کمر با مالن آشارلار قبرلرندن طور مازلر
 الامکر بو ما خسته لی جن بوغان کشی کبی توررلر بو کسه لر ننگ
 جن نونمش کبی یقلوب توشما کیری عقللر ینه ضرر اولنمغی

او چون دکلدر بلکه الله تعالی بوکسه لارننگ قارنلارنی زیاده اولوغ
 قیلور حتی ایو قدری اولوب آغرلق ویرر محشر اهلی هر بر یسی
 بلورلر بونلار دنیا دهه بایمکان کسه لاردردیو (ودخی روایت اولمش
 که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم معراج کبجه سی یتی قات کوککا
 ایرشد و کند بر قوم کا او چرادی کوردیکم قارنلاری ایو قدر اولوغ
 بولوب قارنلاری ایچند بلانلار باردرد که طشره سندن کورنور
 جبرائیل علیه السلام غه بونلار کم لاردردیو سو و مال ایتد که جبرائیل
 علیه السلام ایتدی کهر بامالنی ییکان کسه لاردرد (ودخی روایت
 اولمشدر کهر بو پشمش اوج بابدرد یینکل راکنی آناسی برله نکاح
 ایتمش کبیدرودخی ر بامال ننگ بر کانمی کیتنارر ر با قانوشسه
 مالنی هلاک ایدر ننگ کم الله تعالی کلام شر یفده بیوردی (یحیی
 الله الربوا ویر بی الصقات) امدی آخرت قور قورلر نی یاد قیلغان
 کسنه لار کا لازمدرد که رباننگ احوال لرینی بیلوب صاقلانماغه
 زیاده اجتهاد ایلکا یلار بلکل کهر با ایکی قسم در بر یسی فضلات ایله
 آرتوق لقی ده بولور و هم نسبه سی ده ایکسیدر با بولور و بر یسی
 آنچق نسبه سی ر با بولور زیاده سی ر با بولماز ایکسیدر با بولغان
 نر سه لار عوضین یعنی صانور سدلاری ایکی یاغی ده جنس ده وهم
 قدرده بر بولسه یعنی ایکسی بر جنس دن بولسه ینه ایکسی ده
 بود اوکا برله اولچانه تورغان یا که ایکسی ده میزان برله اولچانه
 تورغان نر سه بو نر سه نی جنس ده هم قدرده متحد دیولر بو
 نر سه رنی بر بر ینه صانسه برندن بر بن آرتوق صانماق وهم
 نسبه کا صانماق ده حرام بولور مثلاً بش در هم کومش نی
 آلتنی در هم کومش کا صانسه زیاده سیده حرام و کوتاچک کا صانور ینه
 حرام بولور یمدی موند اغ بولسه بوز مانده مشهور بولغان نر سه
 برکسه بش کش تنککا آلتنی بایتنی تنکه آغر لقی کومشدن یا صالغان

بر نرسه نی آلسه ر با بولور ایش و دخی ایکی آلتون تنکه کا ایکی آلتون
 یاریم آغرسی کلکان آلتون دن یا صالمش نرسه نی آلسه ر با بولور
 آننک او چون آلتون ننگ و کومش ننگ قاتوشلی بولسه ده قوشلغان
 نرسه سی غالب بولماسه یعنی باقر یا جیز قوشولسه کوشدن یا آلتون دن
 کو براك بولماسه آرتوق برمک ر با بولور ایشلانکان لکنه اعتبار
 بولماس موند اغ نرسه لرده آرتوق قیلماقده وهم نسیه کا صاتمافده
 حرام بولور حیله سی بودر که موند اغ نرسه نی آلماغه تلاسه حقن برکانن
 بارنک اوز جنسنن یین بولغان آنچه دن بیرمکای بلکه بر نچه ایکنچی
 جنس دن بر نرسه بیرکای و دخی ید ایید ویره اکر ویره چک آنچه سی
 حاضر بولسه یا صالغان نرسه یا ننه امانت اله آنچه سی حاضر بولغانن
 عقد اییدوب ید ایید آلوب برکای دخی نقد ر که پودا و کابرله یا
 میزان پرله او لچانه تورغان نرسه جنسی برله صاتوب آلسه کومش
 برله کومش دن یا صالمش نرسه کبی و دخی آلتون تنکه برله آلتون دن
 یا صالمش نرسه کبی دخی باقر آنچه برله باقر دن یا صالغان نرسه
 کبی و قولابرله قولادن یا صالمش نرسه کبی بونلار ننگ جمیه مسنده
 آرتوقی ده حرام در یعنی برندن برین آرتوق بروب صاتوب
 آلماتی ده آرتوقی ر بادر وهم نسیه کا صاتمافده حرام در بو خصوصت
 آدمیلار غافلدر تمبیه واجب در دخی شول نرسه م آرتوق قیلماق
 ر با بولماز آنچه نسیه کا صاتماق ر با بولور پودا و کابرله ومیزان
 برله او لچانه تورغان نرسه لر نی ایکنچی جنس کا صاتسه یا که آرشونلی
 نرسه جنسنه صاتسه جمله دن بری بر درهم کومش نی بر درهم دن کم
 آلتونغه صاتوب آلسه یا که بر پودا و کابوغد ایینی ایکی پودا و کا آر پهغه
 صاتسه در سندر ولکن ید ایید کر کدر یعنی ایکیسی ده حاضر بولوب
 قولدن قولغه آلتسه لار دور سندر نسیه سی ر بادر و دخی کیلده
 یعنی پودا و کابرله او لچانه تورغان نرسه ده معتبر بولغان ننگ آزی
 نصف صاغر یعنی شریعت کر بانکه سی برله دورت کر بانکه در

اما نصف صاع دن زاولغاننى آرزى يادە بىرلە صائتە جايز در نسيه سى
 ربا در يدايىد كر كدر ينه بر جنس دن بولغان بىرلە بر جنس دن
 بولماغاننى بىلەك لازم در يووش اوزم نقدر نوعى و توسى مختلف
 اولسه ده بر جنس دن حتى يووش اوزم يمشنى بعضى سنى بعضى سىنه
 بيع ايتەك جايز دكلدر الا برابر بولسه دورست اولور ودخى خرما
 يمشنى نىك جمى عسى بر جنس دن نقدر نوعى اوزكا بولسه ده ودخى
 يمش دن هر بر نوعى بر جنس دن صايلور مثلا آلمانى آنكا اوخشا شلى
 ايكنچى بر تورلى آلمانغا صائتە آچقى برابر بولسه دورستدر بقر
 بىرلە جاموس يعنى ايو صغرى بىرلە صوغرى بر جنس دن ايكنس دن
 بىر يسى نىك ايتنى ايكنچى سنه صائتە آچقى برابر اولسه دورستدر
 اما توه ايتى بىرلە صغرى ايتى وقوى ايتى وسودارى بر جنس دكلدر
 مختلف در بونلار دن بىرى ايكنچى سنه زياده سىلە صائتە دورستدر
 لکن يدايىد كر كدر ودخى تيمور و قالاي و قولا و باقر بر جنس
 دكلدر مختلفى جنس دن بونلار دن بىرى ايكنچى سنه آرتوق قىلوب
 صائتە دورستدر و لکن يدايىد بيع كر كدر بوز بىرلە جبلك خلاف
 جنس دن ماموق جى بىرلە ماموق امام ابى يوسف قتمندە بر جنس در
 آرتوقى ايله صائتە دورست دكلدر امام محمد قاتندە ايكنچى جنس در
 زياده سىلە صائتە دورستدر يدايىد بولسه يعنى بىر سى نسيه
 بولسه فتوى امام محمد سوز ينه در ديو اختيار اسملى كتابدە بيان
 اولنمشدر ودخى بىلەك كر كدر كه هر بر نرسە كم شار عدن نص
 بىرلە تصريح اولمش اوله ميزان بىرلە اولچاب صائتە اول نرسە نى
 وزنى صايلور آدمى لر عرفندە نه قدر باشقه چه صائتە لردە كوش
 بىرلە آلتون كى و هر نرسە كم شار عدن نص اولش اولسه كىل بىرلە
 يعنى بوداوكا كى نرسە ايله صائتە اول نرسە نى كىلى صايلور
 آدمى لر نقدر غيرى نرسە بىرلە صائتە لردە بوغد اى كى و آرپه
 كى و طوز كى و خرما كى بو آلتى نسنه دن باشقه آدمى لر عرفندە

وزن برله بولسه وزنی صایلور کیل برله بولسه کیلی صایلور
امدی آدمی لر ننگ کوں حالده اشلدکاری صرف و قرض کیبی
ربادن خالی دکلدر زیرا آنچه بوزمانده بتون تنگنی اواق غه
آلشور غانده مثقال ده برابر دکلدر زیاده سی ربابولور ید اید
بولسه ایکسندن بریسی اول مجلسدن سنکره قبض قیلنسه ینهر با
بولور حیله سی بودر که وزنده آز بولغانیغه ایکنچی جنسدن بر
نرسه قوشوب بر مک کړک ولکن قوشوب برکان نرسه ننگ مالیتی
بولغان نرسه بولغای مثلا بر اوچ طپراق کیبی نرسه قوشوه اصلا
دورست بولماز اگر قوشغان نرسه ننگ قیمتی آلو شدر غان نرسه ننگ
زیاده سی قدری بولسه دورست بولور ودخی مکر وه ده بولماز اگر
قوشوب برکان نرسه سی آز نرسه بولسه مثلا بر چیکلاوک کیبی یا که
بر یومور قه کیبی یا که بر کاغز کیبی دورست بولور ولکن مکر وه
بولور امام محمد حضرتلرندن بویله چه روایت اولوندی امام محمد
حضرتلر ینه ایتدیلم مونی اوز کونکونکده نچوک بلور سن دیو
جوابنک ایتدی که مثل الجبل بلور من یعنی تاغ کیبی آغرا یش بلور من
دیددی ودخی آنچه آلشور غان مجلس ده آنچهنی قبض ایدن ایاسی
اوزی کر کدر یا خودو کیلی بولماق کر کدر اما صرافه یعنی آنچه
آلشدر و چیغه آنچه اواتور غه کشی ینرسه اول ینبر لکان کشی
آلشدر سه شول مجلسده قبض ایتسه ینه دورست بولماز آننگ او چون
اول بارغان یومشچی کشی ننگ قبض قیلماقی و تسلیم قیلماقی
معتبر دکلدر اول کشینی و کیل ایتمک کر کدر که قبض قیلماقی
و تسلیم قیلماقی معتبر بولوب دورست بولسون او چون ودخی آنچهنی
آلشدر و چی دن آلمان بورون تصرف دورست دکلدر حتی بر تنگنی
اواق آنچه غه بوزسه آنچهنی قولنه آلمان بورون اول آنچه غه کلسنه
یا بعضنه بر نرسه آلسه دورست بولماز بلکه آنچه برله اول نرسه نی
ایکیسینی اول تنگه کاصا توب تنگه ایاسی تنگنی و یره اول نرسه ایله

او واق آچھنی نرسہ ایامی ویرہ ودخی وزن برلہ اولچانہ تورغان
 آلتون وکومتس کچی نرسہ ساوت برلہ باپو داوکا برلہ برابر قیلوب
 صاتسہ درست دکلمر شریعت قوشغان اولچاودہ بر ہرندن آرتوق
 بولماق احتمالی بولغانلغی اوچون وینہ بوغد اینی بوغد ایغہ میزان
 برلہ برابر قیلوب صاتسہ درست دکلمر شریعت قوشغان اولچاو
 کیل ایلہ دور یعنی پوداوکا برلہ اولچاگانہ آرتوق بولو احتمالی
 بولغانلغی اوچون ودخی بوغد اینی بوغد ایغہ یا آلتونی آلتونغہ
 مجازقہ یعنی کوزا بالی صاتسہ آلوچی وصاتوچی نہ قدر ایدوکنی
 بلمسہلر ینہ جایر اولماز نہ قدر واقعہ برابر اولور سہ دہن سراعقد
 وقتنن برابر ایدوکن بلمک عقمنک شرطیدر ودخی بلمک کرکدر
 کہ قرض آلسہ آچھنی وزن برلہ بولماق کرکدر کہ آرتوق وکم
 بولماعای امدی بر تنکہ قرض بیروب اواق آچھ آلسہ یا کہ اواق
 آچھ قرض بیروب بٹون تنکہ آلسہ ربان خالی بولماز حیلہ سی
 بودر کہ قرض آغان کشی اول قرضنی اوتاکان زماندہ آغانداغی
 آچھ سنن ینیکل بولسہ قرض بیرکوچی آرتوقنی ابراقیلسہ یعنی
 باغشلا سہ درست اولور آننک اوچون آغانی قرض ننگ بعضمنی
 اوناکان بولور قالغان آرتوقنی ہبہ فیلعان بولور قرض آلوچیغہ
 حقن کچمک دورست بولور اما قرضیغہ آغان آچھن تولاکان
 آچھ سی آرتوق بولسہ قرض ویرکان کشی کار یا دہ سنی ہبہ اتسہ
 دورست بولماز آننک اوچون اور تاق نرسہنی ہبہ قیلمش بولور
 اور تاق نرسہنی ہبہ دورست بولماز حیلہ سی بودر کہ قرض
 برکان کشی قرض آغان کشیدن قرض ویرکان آچھ برابر ینہ بر
 نرسہ صاتوب العای قبض ایتدکن صونکرہ اول نرسہنی قرض
 اوتار کا کلمور کان آچھ غہ صانتغای ودخی قرض بیروب قرض
 آغانداغی آ نرسہ آرتوق بولسہ ضرر بیرماس مثلاً یوز درہم دہ سنی
 درہم یعنی ہر درہم ننگ آلتی اولشندن بر اولش قدر آرتوق بولسہ

ضرر بپرم از کوب آرتوق بولسه دورست اولماز مثلاً یوز درهم ده بر
 درهم آرتوق بولسه دورست بولماز اما یوز درهم ده یارطی درهم
 آرتوق بولسه بعضیلر کوب دیدیلر درست دکلدر دیدیلر و بعضیلر
 آزدیدیلر دورستدر دیدیلر ایمدی ربادن صافلانماق غه لازم
 بولغان نرسه بودر که هر کمه سه ده بر تر از و درهم یعنی میزان
 بولماق گر کدر بر کمه قرض برکان وقتنده اولچا کای هم قرض آلمان
 کسنه قرضنی کلمورکان وقتنده یینه اولچا کای اکر یینکل آنچه کیلتورسه
 آلوب آرتوقنی هبه قیلغای اکر آغر کیلسه یوقار یید بیان اولنمش
 رو شچه حیله سی ایله عمل قیلغای و دخی قرض و بر کوچی کشی
 قرض اونار کازمان تعیین قیلغای اون کون کبی یا که بر آی کبی
 آننگ او چون بولچال تعیین قیلوب قرض بیرسه در همنی درهم کا
 کوتاچک کاصاتمش بولور بودخی ربادر زمان تعیین ایتماینچه
 ویرسه هر نه زمان تلاسه شول زمان صوراب آلماق دورست بولور
 عامی آدم لار قرضه ویرکان آنچهنی صوراب آلسه ثواب بولماز ایمش
 دیوسو یملکان سوز ننگ اصلی یوقدر

(باب ثانی)

ربادن صافلانماق ایچون قیلغان معامله لری آنکا حیله شرعیه دیرلر
 بعضیلر فاشنک مکر وه در و بعضیلر فاشنک مکر وه دکلدر علماء نظامنک
 ذکر ایتمکان حیله شرعیه بودر که جمله دن بری بر کشی بر کشیدن
 اون تنکه آلمانغه تلاسه اون ایکی تنکه ایوب تولارکا آنچه ایاسنه
 اون تنکه کاتور رلف بر نرسه نی اون تنکه کاصاتغای اول نرسه نی آنچه
 ایاسی قبض قیلوب اون تنکه نی آنچه تلاک کوچی قبض ایده آندن
 صونکره اول نرسه نی بر ییل وعده برله اون ایکی تنکه کاصاتوب آلور اون
 ایکی تنکه کابور چلو بولوب قالور یا که آنچه بر کوچی آنچه آلوچی غه
 بر نرسه نی ییل وعده برله اون ایکی تنکه کاصاتار و اول نرسه نی یینه
 ایکنچی بر ییاد کشیک اون تنکه کاصاتار اول ییاد کشی اول نرسه نی

قبض قیلمغان دن عونك ینه اول صانغان کشیکا ساتوب اون تنکه
 آنچه آلوب اول تلاکان کشیکا بیر دیو حواله قیلمغای اول نرسه
 اباسنه اولاشور آنچه آلور غه تلاکان کشی اون تنکه نی آلور اون
 ایکی تنکه بور چلو بو نور اما بلمك کرک در که اول معامله ایتمدی
 نسنه سی آلتون و کومش قبیلدن بولماغای آننگ او چون آلتونلی
 و کشلی اولغان نرسه نی کونار کاساتماق دورست دکدر و لکن فرمان
 شریف صادر اولمشدر که اون نی اون بر یارم دن آر توقه معامله
 بولنماسون دیو ایتمدی اون نی اون بر یارم دن آر توق ایتمك
 کر که از کم ایتمك کرکدر و دخی ممکن بولغان مرتبه ده حیله
 شرعیه دن صافلانمق کرکدر آننگ او چون مکر وه دیکان علما لر ننگ
 سوزی تر جیح اولمشدر فقهاء عظام دن بعضی ذکر ایتمشدر که
 اَبَاكُمْ وَالْعَيْنَةُ فَانَهَا اللَّعِينَةُ

الباب الثالث مزارعه فساددن صافلانمائی بیاننده در
 یعنی اکن ایکماک اور نناق غه بیرب ایکدر ماک امام ابو یوسف
 برله امام محمد قولی اوزره دورستدر هم فتوی بو ایکی امام ننگ
 سوزی اوزرینه در مزارعه ده یعنی اور نناقه بر مک ده یقی شرط
 بار در اول بیر ایکن کاپار ار دای بولماقیدر ایکنچی عقد ایدوچی لر
 ایکیسیدر اهل بولماقیدر یعنی بالغ و عاقل بولماقیدر او چنچی بر ییل غه مو
 پاکه ایکی یلغه چه مد تنی تعیین ایتمك کرکدر محمد بن سلمه دن
 روایت اولندی که مد تن بیان قیلماینچه ده درستدر بر ییل اوزره
 عقد ایتمش بولور فقیه ابو اللمیت حضرتی بونی اخذ ایوب
 ایتمشدر که کوفه خلقی ننگ اور نناقه بر ما کده مد تنی بیان
 قیلمایلاری آننگ او چوندر که آنلار ننگ برنده ایکن وقتی متفاوتدر
 ابتدا س و انتها س مجبول در اما بز ننگ ولا یتمز ده ایکن وقتی

معلوم در آنک او چون مدت تعیین قیلماسه ده: و رستدر دورتی
 اور لوقنی کم کاویره چکنی بیان قیلماتی کرکدر لکن بعض بلخ
 امامانندن روایت اولمشدر که اگر در اورنده آرازانده بر عرف
 ظاهر بولسه اور لوق قایوسی نینک اوزرینه بولماتی اول اورنده
 بیان قیلماتی شرط کلدر بشنچی چیماسی آشوق ننگ جنسنی بیان
 قیلماقدر آریه مو یا که بوغد ایمر یا که آرش مر بو ننگ شرط بولماتی
 قیما سادر استعسانا شرط کلدر بودخی بیان اولنماسه ده دور ستمدر
 آلتونچی خار جدن شریک لکنی منع قیلماز دای وجه اوزره اولوشنی
 بیان قیلماقدر یارطسی بولماتی کبی یا که اوچ اولوشدن برسی
 بولماتی کبی یا که مونکا اوخشا شنی لر کبی اما ایکسندن برینه برنچه
 معین اولاچاغنی شرط ایلسه یعنی اول منکا بر باطماننی آلورمز آندن
 فالغاننی بولارمز دیسه یا که اور لوق ایاسی اور لوق قدرنی آلوب
 آندن فالغاننی بولما کنی شرط ایلسه لر یا که آشوق اور تاق بولوب
 ضالامی اور لوق ایاسنه بولماس دیو شرط ایلسه لر بو صورتلارده فاسد
 بولور اما اور لوق ایاسی نه قدر چقه سه ده او فندن برینی آلوب فالغانونی
 اور تاق بولماتی شرط ایلسه لر یا که ضالامی اور لوق ایاسنه بولماتی
 شرط ایلسه لر بوا یکی صورتده و رستدر اگر عقد قیلغان وقتده ضالامنی
 تلکا کر نما ینچه قالدرغان بولسه لر ایکسی آراسنه اور تاق بولور یدنچی
 بر ایله اشلا کوچی آراسنه تخلیه کرکدر یعنی باشقه بولماتی کرکدر
 حتی بر ایاسی اشلمکنی شرط ایلسه لر مرارعه اور تاقه پیرماک فاسد
 بولور یعنی دورست بولما ر تخلیه بولمغانلغی اوچون آشوق ایرش مزدن
 اول بولغان ایشلر صوغار ماتی کبی و صافلاماتی کبی عامل یعنی
 اشلا کوچی اوزرینه لازم در اما آشوق ایرشکان ننگ صونکنده
 بولغان اور ماتی کبی کولتاسنی کیمتورمک کبی صوماق و صووور ماتی
 کبی حصه لرینه کوره ایکسی ننگ اوزرینه لازم در اشلا کوچی کا
 شرط ایلسه لر مزارعه فاسد بولور لکن امام ابو یوسفدن دورست

دیو بر روایت بار اما الصبح بود در دخی فتوی دور ستانگ اوزره دز
 مزارعه یعنی آشلو قنی اور تانی قه و یرمک یتنی تورلی در او چوس
 دور ستندر دور توسی فاسد در یعنی بوز قدر یر برس ننگ اوزکاسی
 اشچی ننگ یا که ایش بری ننگ اوزکاسی ایکنچی سی ننگ یا که پیر
 برله اور لوق بری ننگ بری ننگ اوزکاسی ایکنچی سی ننگ بولسه
 بو اوچ صور ننگ دور ستندر اما یر برله حیوان بریسی ننگ اور لوق
 برله اشلامک ایکنچیسی ننگ یا که اور لوق برله حیوان بری ننگ یر
 برله اشلامک ایکنچیسی ننگ یا که حیوان بری ننگ اوزکاسی
 ایکنچیسی ننگ یا که اور لوق بری ننگ اوزکاسی ایکنچیسی ننگ
 بو دورت صورتده بوز قدر مزارعه یعنی اور تاقعه ایکه دورت وجه
 اوزره بولسه حاصل بولغان اشلو قنی نیچوک شرط قیلسه لار شول
 روشچه اولاشورلار امام رار عه فاسد بولسه یعنی دورست وجه اوزره
 بولماسه آندن حاصل بولغان آشلو ق اور لوق ایاسنه بولور اکر
 فاسد وجه اوزره بولغان تقیریه اور لوق یر ایاسی ننگ بولسه
 اشلاکنه اجر مثل بولور یعنی اشلاکن قنی برورواکر اور لوق
 اشلاک و چی ننگ بولسه آشلو ق آنکا بولور یر ایاسنه یر ننگ اجر
 مثلی بولور اجر مثل امام محمد قاشنده بالعام ابلاغ که هر نقیر تیاچک
 بولسه آتی برمک لازم بولور و امام ابو یوسف قاشتمک اجر مثل حاصل
 بولغاندن اوزینه تیاچک قدر دن زیاده بولماز مزارعه فاسد بولور سه
 یعنی بوزق وجه اوزره بولسه اور لوق بر ایاسی ننگ بولغان تقیریه
 حاصل بولغان آشلو ق ننگ کلسی اوزینه پاک و طیب اولور اما
 اور لوق اشلا و چی ننگ بولغان تقیریه بوزق وجه اوزره بولسه
 اشلاک و چی نصدق ایله یعنی صدقه برکای اور لوق اولوشی و یر
 حق قدرندن آرتوقنی و خی مزارعه ده یعنی اور تاقعه ایکن ایکه ماکا
 عقد قیلغان ننگ بولکنده اشلا و چی قاینسه اشلامسه کدر چلاب

اشلاتولور اما اور لوق ایاسی قاینسه کو چلانمز اما اور لوق ایاسی
 قاپمغان وقت ده اشچی بر ایاسی بولوب برنی سورکان بولسه
 اور لوق ایاسینه قضا بر نرسه بر مک لازم بولماز اما دیانه بر نرسه
 بیر وب اشچی فی راضی فیلماق کرک و دخی ایکنسندن بر یسی ننگ
 وفاتی برله اور تاق لوق باطل بولور لکن علی طریق الاستحسان
 یعنی کورکام لیک یولی اوزر ه بودر که بر نجه ییل لار غاچه اور تاق
 ایکمک کا عقد آنسه لار ایکن یتکان ننگ صوتکنده وفات بولسه اول
 عقد اوزر ه بولور ایکی طرفی حقنده رعایت ایتمک او چون اول ییل
 اکن بولغانغه چه مزاره عقدی قالور قالغان بیل لار ده عقد باطل بولور
 ضرورت اولغانغی او چون

خاتمه کسب خبیث اولغارننگ بیاننده در

یعنی نجس کسب لار بیاننده در حیوان لار ننگ آناسنی آناسینه
 قوشغان او چون بر نرسه حق آلماق کسب خبیث در یعنی بایطالغه
 آیفور چاپدرغان او چون حق آلماق کسب خبیث در دور ست
 دکدر آننگ او چون منهیدر و دخی بر قرز ننگ ولی سی نکاح وقتنده
 باشلق دیب اوزینه آطاب آلماق کسب خبیث در رشوة در دور ست
 دکدر لکن دور ست بولماغانغی شول زمانده در که ولی سی
 صور اب آلسه یا که اولی بر نرسه آلمایچه نکاحلاندن ماز لکنی
 بیلوب رضاسز برسه اما قز آلوچی کشی اوزی رضالقیله برسه
 فرض اول نرسه نی ویرماسه ده نکاحلاندن اسی بولسه ولی بولغان
 کشی نرسه امید ایتمایچه ویرسه بولاک برکان بولور اول جایز در
 و دخی قاضی لرننگ و حاکم لرننگ اشکنده حکم کا کلکوچی لردن
 رشوت طریق قیله آلدوقلری کسب خبیث حرام در آننگ او چون
 قاضی یاز و حقنی آلور غیر کشی اول قدر باز غایبه قدر حق آلسه
 قاضی غه اول قدر حق آلماق دور ست در موندن آر توق آلماق
 رشوت بولور کرک حکم دن اول آلسون کرک حکم دن صوتک آلسون

كرك نوغرى حق لاق برله حكم اتسون كر خلاف حكم ايتسون
 لكن رشوت آلوب حق لاق برله حكم اتكان صورته آننك حكى
 تونلور مونتلمه ازمو اختلاف اولنمشدر اكر رشوت بير كوچى كشى
 خلاف حكم قيلماق او چون برسه بير كوچى ده وهم آلفوچى ده
 ودخى بو ايكىسى آراسنك سبب بولغو چيكن ماعون در نناكم حد يث
 شريفك كمشدر عن ابى هريره رضى الله عنه قال لعن رسول الله
 صلى الله تعالى عليه وسلم الراشى والمرتشى يعنى ابوهريره رضى
 الله عنه ايتدى رسول الله صلى الله عليه وسلم لعنت قيلدى رشوت
 آلوچى غه وهم رشوت بر وچى كا اكر رشوت بر كوچى اوزندن
 ظالم ننگ ظلمنى كيتارمك او چون ويرسه اكر رشوت و بيرماسه
 ظلمى كيتمازلك بولسه بير وچى كاضر ر يو قدر ضرورت بولغانلى
 او چون اما آلفغان كشيكا حرام در لعنت قيلنمش لار جمله سنه كيرر
 آننك او چون ضرر نى كيتارمك واجبد ر واجب نى اشلامك او چون
 مال آلماق دورست دكلدر باطل لاق برله آشاماق اولوروقد قال الله
 تعالى ولانأكلوا أموالكم بالباطل ودخى حيله برله خلقنك مالن
 آلماق دخى كسب خبيث در اكل بالباطل در آنونك كى كه بر كسه
 اوزى صالح بولماينجه صورته خلايق غه صالح كورنسه خلق آنى
 ايندكوكش ديوكمان قيلوب بر مقدار نرسه بيرسه لار اكر
 آننك نفس الامرده حالنى بلسه لار آندن نفر ثلاثوب بر نرسه
 برماز لار ايردى بوروش برله خلق ننگ مالنى آلماق حرام در اكل
 بالباطل در دخى بر كسه نى كرامت اهلى ياكه علم اهلى ياكه
 اولوغ لاردن يا كه فقير ديوكمان برله بر نرسه ويرسه لار نفس الامرده
 اول كسه آنداغ بولسه بو طريق برله آلماق دخى حرام دور اكل
 بالباطل در دخى بر كسه دن بر جماعت ائچننه نرسه صوراسه
 اول كسه دخى اول جماعت دن اوبالوب ياكه قورقوب برسه

اگر ویرمسام بنی خوار ایدر لر دیو آبروی صافلاماق اوچون
 بر نرسه ویرسه لار بو طریق برله آلاماق دخی مرام در اکل
 بالباطلندر ودخی بر کونک آزوقی بولغان کسنه صوراب
 آلاماق طریقیله بر نرسه کسب ایتمک یاخو آزرسه بولاک بیروب
 کوب نرسه امید ایتمک بودخی کسب خبیث در دورست دکلدن
 ودخی باغوچی لئی قیلوب وفال آچوب بر نرسه کسب ایتمک
 کسب خبیث در دورست دکلدن آنک اوچون حدیث شریفه
 کلمشدر که (لیس منّا من تطیر او تطیر له او نکهن او نکهن
 له او تمسّر او تمسّر له ومن اتی کاهنًا فصدّقه بما یقول فقد
 کفر بما انزل علی محمد علیه السلام) یعنی بر کسه قوش اوچوب
 کتماکی کبی دخی مونگا اوخشاغان نرسه لار برله شوم توتسه یا که
 اوزی ایکنچی کشیکا امر انسه اوزی اوچون شوم توتماقعه یا که
 بر کسنه فال آچسه یا که فالچی غه اوزی اوچون فال آچدرسه یا که
 سحر ایتمسه یا که ایکنچی کشیکا اور فائلسی اوچون سحر قیلدرسه
 اول کسه لار بر ننگ کر وهمزن کلر باشقه کر وه لار جمله سندن در
 دیمک بولور ودخی فالچی غه بارسه اول فالچی ننگ غیب دن خیر
 سویلا کان سوزلر نی راستلاسه اول کسه کافر اولور محمد علیه السلام
 اوزرینه اینکان قرآنی انکار ایتمش اولور ودخی بالغان صبی
 وکچک بالالار ننگ کسبندن ومانندن آلاماق دورست دکلدن الا
 مکر کم آتاو آناس محتاج اولسه لار دورست بو ایکسنه حتی بر کچک
 بالا مباح بولغان صاوت برله صوکتورسه آتاو آناسی بای بولسه لار
 اول صوفی ایچمک دورست دکلدن اشباه النظائر آدلو کتبا بده
 احکام صبیان بابندک یاد اولمشدر که (ولو ملا صبی کوزامن حوض

ثُمَّ صَبَهُ لَمْ يَحِلَّ لِأَحَدٍ أَنْ يَشْرَبَ مِنْهُ) ودخی یاد اولدی که (وَأِذَا
 أَهْدَى لِلصَّبِيِّ شَيْءٌ وَعَلِمَ أَنَّهُ لَيْسَ لِلْوَالِدَيْنِ الْأَكْلُ مِنْهُ لِغَيْرِ
 حَاجَةٍ) ودخی شرعه کتابی شرحنده اختیار آدلو کتا بدن نقل ایر لکان
 که (وَأِذَا مَلَاصَ الْكُوزُ مِنْ مَاءِ الْحَوْضِ وَارَاقَهُ بَعْضُهُ فِي الْحَوْضِ لَا
 يَحِلُّ لِأَحَدٍ أَنْ يَشْرَبَ مِنْ ذَلِكَ الْحَوْضِ لِأَنَّهُ خَلَطَ مَلِكُهُ بِالْمَاءِ الْمَبَاحِ
 وَلَا يُمْكِنُ تَمْيِيزُهَا وَكَذَا لَوْ جَاءَ الصَّبِيُّ بِالْكُوزِ مِنْ مَاءٍ مَبَاحٍ لَا يَحِلُّ
 لِأَبِيهِ أَنْ يَشْرَبَ مِنْهُ إِذَا كَانَا غَنِيَيْنِ لِأَنَّ الْمَاءَ صَارَ مَلِكُهُ بَعْدَ الْأَخْذِ
 وَلَا يَحِلُّ لَهُمَا الْأَكْلُ مِنْ مَالِهِ مِنْ غَيْرِ حَاجَةٍ أَنْتَهَى) ودخی یتیمی
 آجرتسن استخدام یعنی یتیم کاحق بیرمایتیچه خدمت اینتد مرک
 دورست بولماز نقدر یقیم قونداش بولسه ده وهم علم اوگراتوچی
 بولسه ده مکر آناسینه دورست در ودخی استادی شر یکن چاقرب
 کلمک کا بیبرسه دورستدر بومضمون اشباه النظایر آدلو کتاب ده
 یازلشدر (استخدام الیتیم بلا اجرة حرام ولو لا خیه و معلمه الائمة
 و فیما اذا ارسله المعلم لاحضار شریکه کما فی القنیة انتهی ولكن
 یتیم بولما سد آناسی بولسه ودخی آناسی کچک بالانی هنر اوگراتورکا
 ویرسه بونکا هنر اوگرات دخی سنکا خدمت ایتسون دیمک دورست
 بولور بومضمون درر آطلی کتابک مسطوردر (و ذکر شمس الائمة

فِي كِتَابِ الْوَكَاةِ لِلآبِ أَنْ يُغَيَّرَ وَلَدَهُ الصَّغِيرَ وَ لَيْسَ لَهُ أَنْ يُغَيَّرَ
 مَالَهُ قَالَ تَأْوِيلُهُ إِذَا كَانَ فِي تَعَلُّمِ الْحِرْفَةِ بَانَ ذَفَعَهُ لِلْأَسْتَاذِ لِيُعَلِّمَهُ
 الْحِرْفَةَ وَيَتَّخِذُ أَسْتَاذَهُ أَمَّا إِذَا كَانَ بِخِلَافِ ذَلِكَ لَا يَجُوزُ كَذَا

فِي الْعُضُولِ انْتَهَى بَوْمَسْئَلُهُ دَهْ ظَاهِرِ أَوْلَانِ بُوْدُرْ كَهْ صَنْعَتُهُ وَبِرْدِكِي
 أَسْتَاذَنَهُ دَخِي خَدْمَتِ ائِدِرْ وَلَكِنْ كَنُورِ دِيكِي صُودِنِ ائِيچَكْ جَابِرِ
 دَكَلْدِرْ زِيْرَاصُوبِي مَبَاحِ أَوْلَانِ صُودِنِ أَلْمَاقِ ائِيلَهْ بِالْاِنَّكْ مَلِكِي بُولُورِ
 بِالْاِنَّكْ مَلِكِي اوزَنْدِنِ بَاشَقَهْ كَشِي كَادُورِسْتِ دَكَلْدِرْ بَوْمَسْئَلُهُ دِنِ
 خَلْقِ غَافَلْدِرْ تَنْبِيهْ وَاجِبِ دِرْ وَدَخِي عِبَادَتِ طَرِيقِيْلَهْ بَرِ نَرَسَهْ أَلْمَاقِ
 كَسْبِ خَبِيثِ دِرْ قَرَّانِ خْتَمِ اوقُوبِ آچَهْ أَلْمَاقِ كَبِي وَبَارَهْ اوقُوبِ آچَهْ
 أَلْمَاقِ كَبِي وَمَشْجِدِ لَرْدَهْ وَجَمْعَهْ لَرْدَهْ دَعَا قِيْلُوبِ يَاكَهْ قَلْ هُوَ اللهُ
 سُوْرَهْ سِنِ اوقُوبِ آچَهْ أَلْمَاقِ خَلْقِ آرَاسِنْدِكْ مَسْجِدِ دَهْ مَشْهُورِ بُولْغَانِ
 آچَهْ وَوَقْفِ ائِدُوبِ جَرْمِ اوقُومَاقِ كَبِي يَاكَهْ مَسْجِدِ دَهْ دَعَا ائِيْتَمَكْ
 اَوْچُونِ بُونَلَارِ دُورِسْتِ بُولْمَاغَانِي وَآلْغَانِ كَشِي كَا حَرَامِ بُولُوبِ وَوَقْفِ
 ائِدُوبِ جِي كَا اَصْلَابِرْ فَائِدِكِ سِي بُولْمَاغَانِي فُقَهَاءِ عِظَامِ رَحْمَةِ اللهِ عَلَيْهِمْ بِيَانِ
 ائِيْتَمَشَلِرْدِرْ وَبِرْ كُويِ مُمَدِ ائِنْدِي رَحْمَةِ اللهِ عَلَيْهِمْ وَوَقْفِ قِيْلِمَاقِي دُورِسْتِ
 بُولْمَازِ اوقُوبِ چِيغَهْ وَاوقُوتُوجِيغَهْ بَرِ فَائِدَهْ بُولْمَازِ آلْغَانِ آچَهْ سِي حَرَامِ
 بُولْغَانِي نَنَكْ بِيَانِي اِنْقَاذِ اَلْهَالِكِيهِنِ آدَلُوكْ كِتَابِنْدَهْ بِيَانِ ائِيْتَمَشَلِرْ كَمِ
 اِنصَافِي بَرْلَهْ نَظَرِ قِيْلِغَانِ كَشِي حَقِيقَهْ حَالِنَهْ ائِرْدِكِنِ دُورِسْتِ فُهْمِ ائِدِرْ
 اَصْلَابِرْ شَبِيهَهْ قَالْمَازِ ضُرُورَتِ اَوْلِمَادِغِيچُونِ اِمَامِ اَوْلِمَاقِنِي وَوَمُوذِنِ
 اَوْلِمَاقِنِي وَبِالْاَلَارِ اوقُوتَمَاقِنِي بُوْا وَچُوسِنِي صُونَكَشِي اِمَامِ لَارْحَقِ
 بَرْلَهْ دُورِسْتِ كُورْمَشَلِرْدِرْ مُونَلَارْدِنِ بَاشَقَهْ سِنِنَكْ سُوْرِيْنَهْ اَعْتِمَادِ
 اَوْلِغَانِ كَهْ سَهْ لَرْدِنِ جَابِرِ كُورْمَشِ يَوْقُدِرْ كُوبِ خَلْقِ مُونَكَا مَبْتَلَادِرْ

مغرور اولماقدن صافلانماق کرکدر (وقد قال فضل بن عياض ما معناه
الزم طريق الهدى ولا يضرك قلة السالكين اياك وطرق الضلالة ولا
تغتر بكثرة الهالكين) ودخی مندرسه وز اویه ده و امامت و مؤذن لیک
و بوننک اوغشاشلی نرسه لارننک وقفنی و قفی ایدوچی ننگ
شرطار ینهر عایه قیلما اینجه یا که خند مننک کم چی لیک ایتنک بودخی
کسب خبیثت در دورست دکلدن آننک او چون نته کم صانو آلوده شرع
شرعی ننگ دورست کورکان وجه اوزره بولسه حلال بولور بونلار
دخی شرعی دورست کورکان وجه اوزره بولوب ودخی وقف
ایدوچی ننگ شرطار ینهر عایت ایدوب خند مننک کم چی لیک قیلنسه
حلال طیب دور اصلا حلال ایدرکنه شبهه یوقدر اما شرعی ننگ
جایز کورکان وجهی اوزره بولماسه یا که وقفی ایدوچی ننگ شرطار ین
رعایه ایتما اینجه خند مننک کم چی لیک قیلنسه آلبوغی حرامدر کسب
خبیثت در الله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب بو کتابده بولغان
مسئله لار بارده بر نجه کتاب دن آلمشدر فتاوی خلاصه و قاضیحان
و اشباه نظایر و درر غرر و ملتقی الابحر مجالس رومی و تبیین المحارم
شرح شرعی و طریقه محمدیه و بونلاردن غیری کتابدن آلمشدر که
اصل اوزندن کوراسی کیلکان کسنه یه آسان اولوب شبهه دن خلاص

اوله (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا مِنَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ لِرِضَاكَ وَيَرْضَوْنَ لِقَضَائِكَ وَيَأْتُرُونَ
بِأَوْامِرِكَ وَيَنْهَوْنَ عَن نَّوَاهِيكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ خَاتَمَتَنَا خَيْرًا بِحُرْمَةِ

حَبِيبِكَ الْمُصْطَفَى وَنَبِيِّكَ الْمُجْتَمَبِيِّ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَأَكْمَلُ التَّحِيَّاتِ
 وَعَلَى اللَّهِ وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ فَازُوا بِأَفْضَلِ الْكِرَامَاتِ آمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ
 تَمَّتْ الْكِتَابَ بِعَوْنِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْوَهَّابِ ❀

اللَّهُمَّ يَسِّرْ لَنَا إِيْمَانًا دَائِمًا وَقُرْآنًا كَامِلًا وَعِلْمًا نَافِعًا وَلِسَانًا
 ذَاكِرًا وَقَلْبًا خَاشِعًا وَبَدَنًا صَابِرًا اللَّهُمَّ اخْتَمِ عُمْرَنَا فِي أَحْسَنِ
 الْوَقْتِ بِالْقُرْآنِ وَالْإِيْمَانِ وَاحْفَظْ أَجْسَامَنَا فِي الْآخِرَةِ مِنَ النَّيْرَانِ ❀
 اللَّهُمَّ سَامِنَا وَسَلِّمْ دِينَنَا وَلَا تَسْلُبْ وَقْتِ النَّزْعِ إِيْمَانَنَا وَلَا
 تُسَلِّطْ عَلَيْنَا مَنْ لَا يَرْحَمُنَا اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَخَيْرَ الْآخِرَةِ
 بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ❀

كبر علم عبدك